ПРОЕКТ!

ДО

МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д
ОТ

ДОЦ. Д-Р АТАНАС СЛАВОВ - МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

Относно: Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение на Постановление № 23 на Министерския съвет от 1998 г. за определяне на цени на наркотичните вещества за нуждите на съдопроизводството (обн., ДВ, бр. 15 от 1998 г., изм., бр. 14 от 2000 г.)

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация внасям за разглеждане проект на Постановление на Министерския съвет за изменение на Постановление № 23 на Министерския съвет от 1998 г. за определяне на цени на наркотичните вещества за нуждите на съдопроизводството (обн., ДВ, бр. 15 от 1998 г., изм., бр. 14 от 2000 г.) (ПМС № 23 от 1998 г.).

1. Причините, които налагат приемането на предложения проект на акт са продиктувани от необходимостта ПМС № 23 от 1998 г. да бъде изменено като бъдат актуализирани цените на наркотичните вещества за целите на наказателното производство, и бъдат включени веществата от Списък I, предвидени в чл. 3, ал. 2, т. 1 от Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични (Наредбата), приета с Постановление № 293 на Министерския съвет от 2011 г. (обн., ДВ, бр. 87 от 2011г.), и не на последно място, да бъде създаден механизъм за определяне на цените на веществата от Списък II и Списък III предвидени в чл. 3, ал. 2, т. 2 и 3 от Наредбата. В действащото Постановление № 23 на Министерския съвет от 1998 г., цените на наркотичните вещества не съответстват на новите икономически условия, минималната работна заплата в страната, която макар и непряко - поради зависимостта ѝ от други фактори, отразява в голяма степен състоянието на икономиката. Това се явява съществен проблем при разследване на престъпления, свързани с държане и/или разпространение на наркотични вещества. Оценката на наркотичните вещества в наказателното производство е изключително важен въпрос, който е от

съществено значение за правната квалификация на извършените престъпления от общ характер. Веществата с наркотично действие са много, като употребата и приложението на част от тях са поставени под контрол поради някои рискове и странични ефекти, а други са забранени.

2. Предложеният проект на Постановление има за цел да преодолее затрудненията при извършване на оценка на наркотичните вещества, която много често се базира на аналогия като например синтетичните канабиноиди се приравняват на марихуаната. За редица други вещества обаче не може да се приложи подобен подход. Оценяването на наркотичните вещества от списък Списък II и Списък III на Наредбата често се основава на цената на лекарствените средства от аптечната мрежа, а резултатът от този подход е ниската цена на веществата за целите на наказателното производство. С предложения проект на акт се цели да бъдат създадени и предпоставки за правилната оценка на наркотичните вещества, която е от значение за преценка на обществената опасност на деянието и от значение за правилната квалификация на деянието, както и налагането на справедливо наказание.

Проектът на Постановление на Министерския съвет е изготвен във връзка с изпълнение на нормативен акт от по-висока степен какъвто е Законът за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите (ЗКНВП) и на основание законовата делегация предвидена в чл. 26а от същия закон.

Законът за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите урежда организацията, правомощията и задачите на държавните органи, осъществяващи контрол върху производството, преработването, търговията, употребата, съхраняването, вноса, износа, транзита, пренасянето, превозването и отчетността на наркотични вещества, както и върху пускането на пазара, вноса и износа на прекурсори, мерките срещу злоупотребата и незаконния трафик с наркотични вещества (чл. 1, т. 1 и 2). Целта му е да уреди обществените отношения, свързани с контрола върху наркотичните вещества и прекурсорите и в съответствие с изискванията на международните договори, по които Република България е страна, и на регламентите на Европейския съюз (чл. 2 ЗКНВП). Законът се прилага за всички растения и вещества, класифицирани като упойващи и психотропни вещества, и препаратите, в които те се съдържат; за всички вещества, използвани при производството на упойващи и психотропни вещества, класифицирани като прекурсори (чл. 3, т. 1 и 2 ЗКНВП).

С Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични се определя редът за класифициране на растенията и веществата като наркотични, като наименованията на наркотичните вещества се съдържат в списъци, както следва: Списък I - Растения и вещества с висока степен на риск за общественото здраве поради вредния ефект от злоупотребата с тях, забранени за приложение в хуманната и ветеринарната медицина; Списък II - Вещества с висока степен на риск, намиращи приложение в хуманната и ветеринарната медицина; Списък III - Рискови вещества (чл. 3, т. 1 - 3 от Наредбата).

Правното основание за определяне на цените на наркотичните вещества е предвидено в разпоредбата на чл. 26а ЗКНВП, съгласно която Министерският съвет определя цените на наркотичните вещества за целите на наказателното производство.

Предложеният проект на Постановление има за цел да бъдат включени и оценени всички наркотичните вещества, класифицирани в Списък I, предвидени съгласно приложение № 1 към чл.

3, т. 1 от Наредбата, и да бъде предвиден механизъм за определяне на цените на наркотичните вещества от Списък II и Списък III, предвидени съответно в приложение № 2 и приложение № 3 към чл. 3, т. 2 и 3 от Наредбата, а цените на наркотичните вещества в действащото към момента ПМС № 23 от 1998 г. да бъдат актуализирани.

Оценката на наркотичните вещества в наказателното производство е изключително важен въпрос, който е от съществено значение за правната квалификация на деянията. Веществата с наркотично действие са много, като употребата и приложението на част от тях са поставени под контрол поради някои рискове и странични ефекти, а други са забранени.

Според Министерството на вътрешните работи, значителен брой досъдебни производства, образувани за държане на наркотични вещества, се прекратяват от прокуратурите в страната на основание чл. 9, ал. 2 от Наказателния кодекс, обосновани с ниска стойност на установеното като държано наркотично вещество. Като пример се сочи, че един грам марихуана се оценява на 6 лева по цени за нуждите на съдопроизводството, а реално на пазара се предлагат сортове на цена от 20 лева за грам. Отбелязано е, че извън приложното поле на ПМС № 23 от 1998 г. остават немалко вещества, фигуриращи в списъци I, II и III от Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични. Освен това, в Приложение № 1 и Приложение № 2 към член единствен от ПМС № 23 от 1998 г. не са включени цени на синтетични канабиноиди и стимуланти и така наречената „дизайнерска дрога“, съставляващи над 85% от установения общ брой нови психоактивни вещества. Цените на наркотичните вещества на „черния пазар“ са се изменяли в зависимост от наличието или дефицита им, от действията на правоприлагащите органи и от инфлацията. В отговор на новите икономически условия, следва да бъде посочена и минималната работна заплата, която макар и непряко - поради зависимостта ѝ от други фактори, отразява в голяма степен състоянието на икономиката, а оттук - степента на обществена опасност на престъпните посегателства. Въпреки това ПМС № 23 от 1998 г. не е изменяно или допълвано и вещите лица, на които се възлага изготвянето на оценка на наркотичните вещества, използват цените, определени в ПМС № 23 от 1998 г. Появата на нови наркотични вещества, непосочени в постановлението, води до затруднения при оценяването. Често оценката се базира на аналогия, като например синтетичните канабиноиди се приравняват на марихуаната. За редица други вещества обаче не може да се приложи подобен подход. Оценяването на наркотичните вещества от списък Списък II и Списък III на Наредбата често се основава на цената на лекарствените средства от аптечната мрежа, а резултатът от този подход е ниската цена на веществата за целите на наказателното производство.

Председателят на Общинският съвет по наркотични вещества (ОСНВ) – гр. Варна, в писмо до министъра на здравеопазването посочва, че от направените през годините мониторингови проучвания, поискани и предоставени от Националния фокусен център за наркотици и наркомании, цената на един грам марихуана в ПМС № 23 от 1998 г. е 6 лева, а в действителност един грам марихуана се продава на цени между 15 и 20 лева. Посочва се, че стойността на 1 (един) кг марихуана е 4 000 лв., а реалната цена на това количество е между 7 000 и 10 000 лв. Посочените в сега действащото постановление стойности на амфетамините и метамфетамините също се разминават с реалните цени на улицата, а новите психоактивни вещества не са включени.

Министърът на здравеопазването и председател на Националния съвет по наркотични вещества (НСНВ) посочва, че на проведено на 23 октомври 2020 г. четвърто редовно неприсъствено заседание на НСНВ е прието решение във връзка с предоставена информация от заседание на Общинския съвет по наркотични вещества (ОСНВ) – гр. Варна, проведено на 20 август 2020 г., да се изпрати предложение към НСНВ за преразглеждане и актуализиране на ПМС № 23 от 1998 г. Решението е продиктувано от изразените становища на членовете на ОСНВ – гр. Варна, според които цените на наркотичните вещества за нуждите на съдопроизводството не са актуални към настоящия момент.

Тези обстоятелства създават редица трудности при оценката на наркотичните вещества за целите на наказателното производство и особено по отношение на престъпленията, свързани с новите психоактивни вещества, поставени под забранителен режим съгласно Списък I от Наредбата.

В проекта на акт на Министерския съвет в Приложението към член единствен, т. 1 са предвидени веществата от Списък I – Растения и вещества с висока степен на риск за общественото здраве поради вредния ефект от злоупотреба с тях, забранени за приложение в хуманната и ветеринарната медицина от Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични, като са определени цени за нуждите на съдопроизводството. За всяко наркотично вещество е определена цена на улицата (г) и цена на трафик (кг). Изключение правят хероинът и кокаинът. Само за тях е предвидена цена, пропорционална на процентната концентрация на активния компонент в субстанцията. Наркотичните вещества от този списък са разделени на групи по химични признаци. Това разделение кореспондира с високата степен на психоактивното действие на веществата. За някои от веществата с висок психоактивен потенциал (фентанили и LSD) цените за улиците са завишени пропорционално на опасността от вредното въздействие върху индивида и обществото. По същата причина цените за трафик са завишени до 12 000 – 50 000 лева, което в достатъчна степен отразява високата степен на опасност на наркотичното вещество.

По отношение на веществата от Наредбата, които имат легално приложение, включени в Списък II и Списък III, е възприет различен подход. Списъци на тези наркотични вещества не са предвидени в проекта на постановление. Цените за нуждите на съдопроизводството ще се формират на основата на цените на пазара - за лекарствата от аптеки, за химикалите от доставчици, от търговски уебсайтове и други, и ще се умножат по съответния коефициент, като стойността ще се определя за всеки конкретен случай. Коефициентите за веществата от Списък II от Наредбата за улицата и за трафика са съответно 10 и 8, а за веществата от Списък III от Наредбата са съответно 8 и 6, като следва да се има предвид, че тези наркотични вещества се придобиват незаконосъобразно**,** след което се разпространяват по същия начин на многократно по-висока цена. Тяхната незаконна употреба води до изкривяване на цените на пазара. В този смисъл завишаването на цените на наркотичните вещества за целите на съдопроизводството е оправдано и съизмеримо с незаконосъобразното им предлагане.

Част от цените на наркотичните вещества са формирани въз основа на информация, предоставена от Министерството на вътрешните работи и Националния фокусен център за наркотици и наркомании, проучвания и информация в Националния център по обществено здраве

и анализи. Останалата част от наркотичните вещества са оценени аналогично на веществата от същата група, за които е предоставена информация.

На второ редовно заседание, проведено на 25 май 2023 г. Националния съвет по наркотични вещества прие проекта на Постановление на Министерския съвет за изменение на Постановление № 23 на Министерския съвет от 1998 г. за определяне на цени на наркотичните вещества за нуждите на съдопроизводството.

Правилната оценка на наркотичните вещества е от изключително значение при преценката на обществената опасност на деянието, макар характеристиката на престъплението да не се определя само на основата на тяхната стойност. Тя е важна и за правилната квалификация на деянието и налагането на справедливо наказание. От значение е и при прилагането на други състави от Наказателния кодекс. Според Тълкувателно решение № 1 от 1998 г. на ВКС по тълк. н. д. № 1/98 г., ОСНК, при определяне квалифициращите признаци „големи размери“ и „особено големи размери“ за различните видове престъпления, ако друго не е посочено в закона, критерият е паричната равностойност на предмета на престъплението, която надхвърля седемдесет, съответно сто и четиридесет пъти установената в страната минимална работна заплата.

3. Очакваните резултати от прилагането на настоящия проект на акт са свързани с осигуряване на мерки за правилната оценка на наркотичните вещества, която е от изключително значение при преценката на обществената опасност на деянието, макар характеристиката на престъплението да не се определя само на основата на тяхната стойност. С актуализирането на цените на растенията и веществата, определени като наркотични по смисъла на чл. 3, ал. 2, т. 1-3 от Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите и класифицирани в Наредбата, и включването им в предложения акт на Министерския съвет ще бъдат създадени предпоставки за по-ефективно провеждане на наказателната политика на държавата в областта на наказване на престъпленията, свързани с наркотични вещества.

4. С проекта на постановление не се предвижда въвеждане на законодателство на Европейския съюз, поради което не е изготвена таблица за съответствие с правото на Европейския съюз.

5. Предложеният проект на акт не оказва въздействие върху държавния бюджет и се придружава от финансова обосновка, съгласно приложение № 2.2 на чл. 35, ал. 1, т. 4, б. „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

В изпълнение на разпоредбата на чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове, проектът на Постановление на Министерския съвет за изменение на Постановление № 23 на Министерския съвет от 1998 г. за определяне на цени на наркотичните вещества за нуждите на съдопроизводството и докладът към него, предварителната частична оценка на въздействието и становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ на Министерския съвет са публикувани на интернет страницата на Министерството на правосъдието и на Портала за провеждане на обществени консултации за срок от 30 дни.

Проектът е съгласуван в съответствие с чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, като направените бележки и предложения са отразени в приложената справка-таблица.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

Предвид изложеното и на основание чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, предлагам Министерският съвет да приеме предложения проект на Постановление на Министерския съвет за изменение на Постановление № 23 на Министерския съвет от 1998 г. за определяне на цени на наркотичните вещества за нуждите на съдопроизводството (обн., ДВ, бр. 15 от 1998 г., изм., бр. 14 от 2000 г.)

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО:
ДОЦ. Д-Р АТАНАС СЛАВОВ

Съгласували:
Емил Дечев - заместник - министър на правосъдието:
Юлия Ковачева - заместник-министър на правосъдието:
Николай Зашев - главен секретар на МП:
Л. Талев - директор на дирекция „СЗ“:

Изготвил:
Е. Александрова – държавен експерт в дирекция „СЗ“: